

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus: Listopadové zamyšlení

Jiří Weigl: Lepení střepů

Stanislava Janáčková: Přesvědčivá analýza pádu západní civilizace

Václav Klaus: Svoboda slova je v současnosti pod velkým atakem

Ivo Strejček: Nepříjemné pokusy Lichtenštejnů a Černochové „odcházení“

Ladislav Jakl: Dohnat, předejít, zakopnout, upadnout

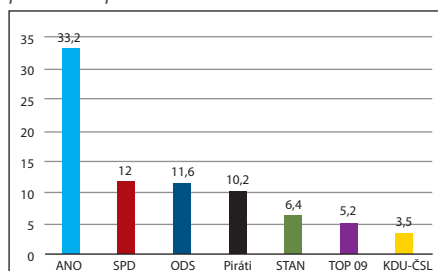
Jiří Weigl: O jednom smutném výročí a odvaze k přijetí vlastních dějin

Filip Šebesta: Téma, kterému se nelze vyhybat

LISTOPADOVÝ GRAF IVK

Nespokojenost roste

preferance parlamentních stran dle modelu STEM

Zdroj: STEM 2023

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 30. 11. 2023

Listopadové zamyšlení

Václav Klaus

Při dnešní všeobecné a stále více nahlas a veřejně vyjadřované frustraci to může vypadat tak, že z myšlenek 17. listopadu nezbylo skoro nic. To ale pravda není. Chtěli jsme však – alespoň někteří – aby dnešní realita vypadala jinak, než jak vypadá.

Z 90. let zbyl, byť dnes už znovu velice okleštěný trh a soukromé podnikání, zbyl parlamentní systém založený na soutěžení politických stran, které se ale bohužel stále více stává neideologickým soutěžením různých „hnutí“. Tato hnutí – pod názvy ANO, Piráti, Starostové, TOP09 – neumožňují normální fungování parlamentu.

Při dnešní všeobecné a stále více nahlas a veřejně vyjadřované frustraci to může vypadat tak, že z myšlenek 17. listopadu nezbylo skoro nic. To ale pravda není.

V listopadu 1989 jsme chtěli politickou svobodu a tržní ekonomiku. Ač se to na počátku skoro nikdo neodvážil říci nahlas, chtěli jsme kapitalismus (což byl můj památný, dva měsíce po listopadu vyslovený, televizní výrok). Nechtěli jsme žádné experimentální třetí cesty, nechtěli jsme – alespoň většina z nás – nic jako onen pověstný socialismus s lidskou tváří.

I když to už nové generace asi ani netuší, protivníkem po listopadu 1989 – zdůrazňuji po, nikoli před listopadem – nebyla ochablá a vyčpělá „zbytková“ komunistická strana, kterou navíc opustila většina členů, zejména těch, kteří tam byli jen z kariérních důvodů. Protivníkem byli na straně jedné v 70. a 80. letech ze všech svých předcházejících pozic vytlačení osmašedesátníci a na straně druhé věční elitáři z mediálního, kulturního a akademického světa. Ti kapitalismus nechtěli, protože je trh neoceňoval podle jejich představ. Prosazování kapitalismu proto nebylo nezpochybněvanou samozřejmostí. I Václav Havel, se svou tehdejší

ší mimořádnou autoritou, opakovaně říkal, že kapitalismus nebude.

I když to v 90. letech vypadalo nadějně, nedá se říci, že jsme v realizaci tehdejších ambicí a cílů plně uspěli. Dokazuje to dnešek. Místo boje o důsledné prosazení svobody a kapitalismu nastává defenziva – boj o udržení svobody a kapitalismu. To před-

V listopadu 1989 jsme chtěli politickou svobodu a tržní ekonomiku. Ač se to na počátku skoro nikdo neodvážil říci nahlas, chtěli jsme kapitalismus.

stavuje fatální paradigmatickou proměnu. Étos 17. listopadu se zcela vytratil. Přízněme si to. Kapitalismus už dnes nehájí prakticky nikdo. Určitě ho nehájí žádná parlamentní politická strana. ▶

EDITORIAL

Nebývalému zájmu se těší nejnovější kniha IVK *Sebedestrukce Západu 2.0* s podtitulem *Pád zrychluje*, kterou jsme vydali v říjnu tohoto roku a v listopadu proběhlo její představení veřejnosti v hotelu International. Záznam z této akce, na níž vystoupili autoři knihy Václav Klaus, Jiří Weigl, Ivo Strejček a Ladislav Jakl, včetně následné diskuse, je možné si přehrát na našem webu a kanále YouTube.

Je vidět, že ve společnosti se něco začíná hýbat a že toto neradostné téma nachází odezvu u stále se zvětšujícího množství čtenářů a občanů. Náklad knihy se rozprodal během několika prvních týdnů, stejně jako její první dotisk. V době, kdy vznikají tyto řádky, se připravuje dotisk druhý, který je již z velké části předem rozebrán. To je z autorského hlediska nesmírně povzbuzující. Na druhou stranu, o naší současné situaci to bohužel nic dobrého nevěští. Krátký komentář o nové knize od Stanislavy Janáčkové si můžete přečíst uvnitř tohoto vydání.

„Tato kniha by měla zapůsobit jako blesk, po kterém přijde prozření. Ale stane se to?“ Ptá se autorka. „Kolik procent lidí je vůbec ještě ochotno takovou ▶

(Pokračování ze strany 1)

knihu otevřít a přečíst – a potom otevřít oči?“ Enormní zájem o knihu jistou odpověď na tyto otázky dává. My ale samozřejmě víme, že to zdaleka nestačí. Že to není konec, ani začátek konce a bohužel ještě ani onen pověstný konec začátku... Ale díky za každý nový hlouček.

Filip Šebesta

Opakuji, chtěli jsme parlamentní systém a soutěž politických stran. Lidé u nás to i po čtyřiceti letech komunismu ve své většině pochopili, a proto nepřijali koncept tzv. nepolitické politiky. Přesto se nám nepodařilo zbavit se přetrvávající apoteózy disidentství, ač každý myslící člověk u nás musí vědět, že disidenti komunismus nesvrhli. Byl to celoevropský, daleko širší fenomén a ve střední a východní Evropě jsme ostatně byli předposlední, kdo se dopracoval k 17. listopadu.

Ekonomicky došlo u nás od konce 80. let nesporně k vzestupu HDP a životní úrovně. Ač je to bráno jako samozřejmost, samozřejmostí to nebylo.

Z mého pohledu byl vítězem pádu komunismu (opakuji nikoli porážky komunismu) obyčejný člověk. Ten přivítal, zajistil a garantoval listopadovou změnu i následný transformační proces. Ten přispěl ke všeobecnému optimismu a k úžasnému vzednutí lidské aktivity.

Ekonomicky došlo u nás od konce 80. let nesporně k vzestupu HDP a životní úrovně. Ač je to bráno jako samozřejmost, samozřejmostí to nebylo a zejména pokračovat v ekonomickém vzestupu ani teď určitě není. Nedotáhli jsme se sice – jak to někte-

ří nerealisticky slibovali – na Rakousko, ale na Itálii ano.

Ekonomický systém od 90. let však výrazně zdegeneroval. Trh je stále více regulován a potlačován. Politika (a různé ideologie, zejména ta zelená) předbíhají ekonomiku a diktují jí. Ekonomika opět ztratila vůči politice svou autonomnost, podobně jako za komunismu.

Vládne byrokracie a úředníci. Nejsme sice komunisticky centrálně plánovanou ekonomikou, ale jsme ekonomikou centrálně administrovanou. Můžeme se přit o míře tohoto „administrování“, ale že je úplně jiná než před dvaceti lety, je nesporné. Míra papírování a boje s úřady je dnes naopak stejná jako za komunismu. Prostřednictvím příliš volné měnové politiky a obřimi rozpočtovými deficity jsme navíc dopustili vznik velké ekonomické nerovnováhy. Proto dnešní, ve stoleté historii našeho státu neznámá výše inflace. Trh je potlačen, proto funguje hůře, než by měl a mohl.

Primární problém však vidím v nefungování politického systému. Máme sice parlament, ale nemáme ideově definované politické strany. To přináší politický chaos a disfunkci politického systému. Mezi občanem a státem opět nastala hluboká nedůvěra. Znovu jsou tu my a oni.

Máme sice parlament, ale nemáme ideově definované politické strany. To přináší politický chaos a disfunkci politického systému.

Dědictví havlismu, obrovská a stále rostoucí moc neziskovek, je další klíčovou paradigmatickou změnou. Neziskovky jsou dnes už mocnější než politické strany. Smí dokonce chodit indoktrinovat děti do škol. Stát jim to dovoluje a platí je za to. To je vítězstvím aktivistů bez mandátu, který vzniká jen a jedině svobodnými volbami. Právě na této myšlence jsme polistopadovou éru zakládali.

Místo toho vyrostla expertokracie, soudokracie, mediokracie a zesílila pozice velkého byznysu. Zrodila se nárokovost žádající garantované důchody a příjmy, došlo k potlačení zásluhovosti.

Došlo i k proměně společenské, k proměně společenského myšlení a k proměně společenské struktury. Ztrácí se zájem o podnikání, ubývá aktivnosti, je diskreditován výkon a dožili jsme se dekadentní apoteózy volného času a dovolenkování.

Došlo k evidentnímu úpadku kultury, znalosti literatury a historie, kvality a konceptu školství a vzdělávání, skončily akademicky pojaté společenské vědy.

Poztrácela se kontinuita generací, minulost je záměrně opomíjena a diskreditována (nebo účelově zneužívána pro krátkodobé politické cíle). Klíčovou generací začínají být narození po 17. listopadu, rozhodující začíná být totiž internet a sociální sítě a tam oni nad staršími generacemi vedou.

Došlo k evidentnímu úpadku kultury, znalosti literatury a historie, kvality a konceptu školství a vzdělávání, skončily akademicky pojaté společenské vědy.

Vznikla nesvobodná, nesuverénní společnost v područí Bruselu a i v zahraniční politice jsme se vrátili – přes všechny nešťastné zkušenosti minulosti – ke spoléhání se na jiné. Nikoli na sebe.

Po rychlé systémové změně v počátcích nenastal lineární, byť už nerevoluční vývoj vpřed a už vůbec nenastala jednosměrná cesta vzhůru. Listopadem uskutečněná systémová změna je následována postupnou degenerací systému.

Publikováno v deníku Lidové noviny
pod názvem „Politický systém nefunguje“,
20. 11. 2023

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

V médiích se objevila překvapivá zpráva, že poradce premiéra pro národní bezpečnost, svým reálným vlivem faktický ministr zahraničí, Tomáš Pojar navštívil Peking, kde jednal dokonce s prvním mužem čínské diplomacie, členem politbyra komunistické strany a bývalým ministrem zahraničí Wang I. Pojar prý podle čínské agentury Xinhua čínského představitele ujistil, že „Česko chce k vývoji vztahů s Čínou přistupovat pragmaticky, přičemž je ochotné zesílit

Lepení střepeů

spolupráci a vzájemnou výměnu a položit základy pro dlouhodobý vývoj bilaterálních vztahů“. Poradce Fialovy vlády také svého čínského partnera ujistil, že se nic nemění na uznávání politiky jedné Číny, uvádí agentura.

Výroky a činy vyvolávají mezinárodní skandály a krize ve vztazích s jinými zeměmi a svými aktivitami naši zemi poškozují, zesměšňují a znevěhodňují v mezinárodních vztazích.

To je pěkné. Po dvou letech oficiálně vyhlášeného nepřátelství Číně českými

vládními politiky, po jejich provokativních cestách a telefonátech na Tchaj-wan a permanentní protičínské kampani v mainstreamových provládních médiích se najednou klíčový tvůrce české zahraniční politiky této vlády objeví v Pekingu a na velmi vysoké úrovni tam „chce pokládat základy pro dlouhodobý vývoj bilaterálních vztahů“, které tato vláda doposud systematicky rozbíjela, a zdůrazňovat naší oddanost politice jedné Číny.

Tento příklad výstižně charakterizuje faktickou absencí odpovědné zahraniční politiky Fialovy vlády a vládnoucí pětikoalice. Její jednotliví představitelé (Vystrčil, Pekarová, Černochova a další) si dělají, co chtějí, bez ohledu na nějakou jednotnou linii seriózn-

ně provozované zahraniční politiky. Výroky a činy vyvolávají mezinárodní skandály a krize ve vztazích s jinými zeměmi a svými aktivitami naši zemi poškozují, zesměšňují a znevěhodňují v mezinárodních vztazích.

Obranu a prosazování českých národních zájmů politici této vlády dávno nahradili patolízalstvím vůči spřáteleným velmocem a na odiv stavěnými gesty, o nichž předpokládají, že by se cizí vrchnosti mohla líbit.

Obranu a prosazování českých národních zájmů politici této vlády dávno nahradili patolízalstvím vůči spřáteleným velmocem a na odiv stavěnými gesty, o nichž předpokládají, že by se cizí vrchnosti mohla líbit. Okamžitě ujíždějí do epicenter momentálních politických krizí v okolí, tam se okázale fotí a pronášejí silné výroky, které nemají žádný efekt, kromě toho, že naši zemi vytvářejí problémy a nepřátele. Nejhorší je, že tento přehnaný aktivismus po českých politicích ze strany spojenců ani nikdo nechce a také nám za to nikdo nic nedá. Příkladem z minulosti je bezpočet.

Škody, které tato prvoplánová, na vnější efekt kalkulovaná politika působí, jsou ovšem bezprostřední a hmatatelné. Česko-

čínská relace toho je zřetelným příkladem. Bohorovnost, s jakou vládní politici hovořili otevřeně o našem nepřátelství vůči Číně a bourali tak základy vztahů s ekonomickým gigantem a druhou světovou velmocí, brala dech. Lehkost, s jakou obětovali donedávna největší trh pilíře české ekonomiky Škody Auto, rozum nebere. Dvacetitřimiliónový Tchaj-wan nikdy nemůže být alternativou půldruhamiliónového čínského kolosu, jak se nám snažili donedávna z nejvyšších míst namlouvat.

Řídíme se hysterickými emocemi a pod jejich vlivem sázíme na vojenskou eskalaci konfliktů, jejichž pokračování naší zemi vážně poškozuje a ohrožuje.

Stejně hysterická, přehnaná a skutečně české zájmy nerespektující je dnešní česká politika vůči ukrajinské válce a krizi na Blízkém východě. Řídíme se hysterickými emocemi a pod jejich vlivem sázíme na vojenskou eskalaci konfliktů, jejichž pokračování naší zemi vážně poškozuje a ohrožuje. V důsledku nich ztrácíme trhy, odbytiště našich výrobků a zdroje surovin. Přitom dobře víme, že vojenská řešení jak na Ukrajině, tak na Blízkém východě neexistují a nemohou přinést stabilitu a mír. Přesto si česká zahraniční politika

libuje v neodpovědném válečnickém extrémismu, spoléhajíc na to, že skutečné řešení bude na někom jiném. Falešné siláctví, projevované v těchto zahraničněpolitických otázkách, zastírá neschopnost a neochotu této vlády prosazovat české zájmy v pro nás daleko podstatnější evropské politice. Tam je premiér Fiala schopen se ozvat pouze, pokud jde o vztah EU k Izraeli nebo Rusku. Když by mělo jít o hájení českých zájmů vůči šílené evropské zelené politice, tehdy mlčí jako ryba.

Falešné siláctví, projevované v těchto zahraničněpolitických otázkách, zastírá neschopnost a neochotu této vlády prosazovat české zájmy v pro nás daleko podstatnější evropské politice.

Nakonec, po všech těchto smutných peripetiích, nezbyde než slézt z výšin dolů, začít brát v úvahu zájmy a potřeby skomírající ekonomiky a začít lepit střepy vztahů, které politický diletantismus a neodpovědnost zničily a poškodily. Cesta Tomáše Pojara do Pekingu je příkladem takového pozdě přicházejícího realismu. Nakolik má šanci poškozené vztahy skutečně napravit, je otázkou.

3. 11. 2023

Přesvědčivá analýza pádu západní civilizace

Institut Václava Klause už dříve systematicky publikoval k tomuto tématu řadu textů, včetně, před třemi lety, knihy Sebedestrukce Západu. Letošní nová publikace však přináší novou kvalitu – díky zahrnutí nových skutečností a dalších argumentů. Je to neuvěřitelně přesvědčivá analýza

příčin, dosavadního průběhu i budoucích důsledků pádu západní civilizace. Číst tuto knihu není snadné – není snadné si připustit, že situace je opravdu tak vážná. A pochopit, proč „obyčejní, normální lidé“ tato fakta nevidí, proč dovolili, aby byla celá západní civilizace postrčena k pádu

do propasti. Uvědomit si, že propojený konglomerát velkých nadnárodních firem, vlád a levicových aktivistů skutečně chce nastolit nový řád, v jehož centru už nebude člověk, ale „planeta“. Fakta, která tato publikace přináší, jsou však nesporná – stačí si přečíst partie o „Zeleném údělu“ a jeho již předurčených důsledcích. Kulturní revoluce, která probíhá v ostatních oblastech života, spolu s novým politickým štěpením společnosti, jsou faktory výrazně usnadňující tuto zásadní civilizační přeměnu. Jednotlivé příspěvky v knize do sebe zapadají jako části jasného obrazu. Ztratíme svobodu a s ní zanikne i prosperita Západu – což je nevyřčeným cílem „nových elit“. Člověk jako škůdce planety.

Tato kniha by měla zapůsobit jako blesk, po kterém přijde prozření. Ale stane se to? Kolik procent lidí je vůbec ještě ochotno takovou knihu otevřít a přečíst – a potom otevřít oči? Pokud něco neuděláme, západní civilizace se rozloží zevnitř – a okolní svět nás pohltí jako snadnou kořist. Bohužel, asi od naší civilizace nepřevezme její nejcennější původní zdroj – lidskou svobodu.

Stanislava Janáčková

Sebedestrukce Západu 2.0 – Pád zrychluje

Svoboda slova je v současnosti pod velkým atakem

Václav Klaus

O svobodě slova v dějinách mudrovaly tisíce, či spíše miliony lidí, nic nového a moudřejšího se určitě objevit už nedá. Co svoboda slova znamená, je koneckonců intuitivně jasné. Žádná sebevznešenější, sebevíce scientistně vypadající definice to nijak zásadně posunout nemůže. To intuitivní však v podstatě stačí. V definici to není.

Sousloví svoboda slova označuje princip uspořádání lidské společnosti, kdy nikdo není a nemůže být za své výroky slovní či písemné trestán (v jakémkoli smyslu slova) žádným orgánem státu či jakékoli jiné moci, na podstatní i nadstatní úrovni. Musí to platit i v případě, když jsou tyto výroky pro jejich příjemce jakkoli nepříjemné. Výroky lze vyvracet, polemizovat s nimi, zpochybňovat je, ale začnou-li být předběžně umlčovány, nikdy se umlčování nezastaví jen u „nepříjemných výroků“.

Něco úplně jiného než svoboda slova jsou omezení daná společenskými zvyklostmi, hodnotami, elementární zdvořilostí či „ohledy“.

Něco úplně jiného než svoboda slova jsou omezení daná společenskými zvyklostmi, hodnotami, elementární zdvořilostí či „ohledy“. Ty jsou samozřejmě nesmírně významné, mohou být s formální svobodou slova leckdy propojeny, ale tím se zabývat nebudu. Nikoli proto, že by to nebylo důležité. Když řekne před několika týdny nejobsazovanější moderátor České televize, že byl autor těchto řádků, bývalý prezident, „Putinův gubernátor v České republice“, pak asi potvrdil existenci formálně pojaté svobody slova v České republice, ale určitě svou vědomou lží porušil elementární kánony společenského chování, zvyklostí, ohledy a zdvořilost. Svoboda slova bohužel s pravdou a lží žádnou bezprostřední souvislost nemá.

Abych téma ještě více ohraničil, zůstanu u pozitivního (ve smyslu metodologie vědy) myšlení, nikoli u myšlení normativního. Nebudu říkat, co být má nebo by být mělo. Jde mi o analýzu toho, co je. Protože je téma svobody slova příliš široké, téměř neohraničitelné, nemůže se stát tématem vědním. Věda vyžaduje uzavřený systém.

Po napsání těchto úvodních vět mám pocit, že by si každá z nich zasloužila odstavec, stránku či celý esej. Dovolím si proto další z možných zúžení tématu. Protože jde

o téma občanské a protože jsem občanem České republiky, nikoli světoobčanem, jde mi o svobodu slova u nás, o svobodu v kontextu dnešního Česka, resp. jeho nejbližšího okolí, které pro nás představuje umělý, neautentický konstrukt Evropské unie.

Rozdělení na my a oni neexistovalo. Politici byli noví, nestačili se ve svých postech a funkcích uvelebit natolik, že by se svobodou slova cítili ohroženi.

Někomu se může zdát zvláštní, že se svoboda slova stala staronovým tématem naší současnosti právě teď. Jsem přesvědčen, že se prosadila velmi jednoduchá souvislost: kdyby nebyla svoboda slova v relevantním okolí našich životů ohrožena, nezačali bychom o ní mluvit a psát. Dokud nebyla svoboda slova ohrožena, a dnes a denně stále více ohrožována, nikoho by nenapadlo toto téma diskutovat. V 90. letech to skutečně nikoho nenapadlo. Tenkrát u nás nastala mimořádná historická chvíle, kdy po nesvobodě (i slova) za komunismu převládl pocit svobody a kdy měl každý možnost vyzkoušet si, kam až se dá dojít.

Tehdejší reprezentanti státu měli stejnou radost ze znovunabyté svobody jako jakýkoli jiný občan. Rozdělení na my a oni neexistovalo. Politici byli noví, nestačili se ve svých postech a funkcích uvelebit natolik, že by se svobodou slova cítili ohroženi. Tak je tomu v lidských dějinách po velkých společenských otřesech ostatně vždycky. Politici tehdy přijímali svůj unikátní historický úkol, který byl založen na zabezpečení získané svobody, na vytvoření systémových podmínek, které zajišťují, aby skutečná svoboda byla možná. Limitování svobody tehdy nepřicházelo v úvahu. (To byly ony krásné devadesátky, dnes tak hloupě karikované.)

Ne všem se sice tato autentická svoboda líbila, leckdo tím mohl něco i ztrácet, ale étos chvíle byl jednoznačný. A dominantní. Věděli jsme, že musíme rychle vytvořit funkční parlamentní systém, který – pro své účinné fungování – vyžaduje existenci standardních, ideově vymezených politických stran. Systém, jehož skutečným nepřitelem není nositel jiného názoru, ale ten, kdo takový systém politických stran nechce. Nepřítelem byl ten, kdo nechtěl, aby byl politik, který rozhoduje o věcech veřejných, ve své funkci jen dočasně. Aby musel stále znovu procházet demokratickými volbami (které nesmějí být znehodnocovány takovými „vylepšeními“, jako je možnost volit korespondenčně).

V každém případě jsme chtěli politiky zvolené, a nikoli vyvolené. Proto jsme nechtěli

na vyvolených založenou tzv. občanskou společnost. Chtěli jsme společnost svobodných občanů, nikoli společnost rozparcelovanou do nových feudalit, založenou na charismatických vůdcích, na elitách (všeho druhu), na hvězdách pop-kultury, na autorech spásitelských spisů či spisků, na majitelích mediálních agentur, na mocných byznysmenech, na expoziturách zahraničních zájmových seskupení, atd.

A vůbec jsme nechtěli outsoursování rozhodování o nás mimo nás. Proto naše obhajoba národního státu, proto naše nedůvěra k nadnárodním institucím kontinentálního nebo globálního typu. Nikdy jsme právě proto nepřijali hypotézu, že ve světě dominují tzv. externality, že každý lidský čin má tak rozsáhlé vedlejší efekty, že vyžaduje nadnárodní řešení. Vypůjčení si od ekonomů slova externalita bylo v pořádku. Jeho zkarikování už ovšem bylo horší. Ještě horší bylo prosazení teze, že svět je primárně světem externalit (a ne internalit). To mělo na lidskou svobodu zhoubný dopad. Existence nadnárodních řešení je klíčovým prvkem dnešního procesu dedemokratizace.

V politice bez idejí poněkud paradoxně vítězí ideologická nesnášenlivost.

Věděli jsme, že o podobný cíl musíme usilovat i v oblasti ekonomiky, že musíme vytvořit trh, nebo spíše podmínky, v nichž by mohl vždypřítomný, ale často potlačený trh fungovat. Trh je unikátním decentralizačním mechanismem, který jako jediný může docílit přibližování se k optimální alokaci omezených zdrojů. Vyžaduje však ekonomickou svobodu, která je doplňkem a nezbytným předpokladem svobody politické (a v neposlední řadě i svobody slova).

Oba tyto mechanismy byly při cíleném vyprazdňování politiky zásadně oslabeny. Vytvořily se silné zájmové koalice. V pojetí Mancura Olsona šlo o kornatění systému. Politického i ekonomického. Vznikaly zájmové koalice, které fungování trhu blokovaly a blokují (a daří se jim získávat pro své zájmy stále více podporu státu.)

V politice bez idejí poněkud paradoxně vítězí ideologická nesnášenlivost. To, co se od počátku minulé dekády odehrává v české politice, je něčím, co jsme neočekávali. V 90. letech tu sice byl Miloš Zeman, který chtěl – při své nadsazené rétorice – své politické odpůrce naházet do Vltavy. Byli tu normální politický souboj nesnášející pánové Pithart, Rychetský a jejich přátelé, ale tím, co se vytvořilo vstupem Andreje Babiše do politiky a co bylo ještě znásobeno prosazením falešného konceptu tzv. liberální demokracie, nastala ideologická nesnášenlivost

nového typu. Produktem toho byl v závěru desetiletí zvítězivší politický model antiBabiš a antiZeman s tím, že ani jedno z těchto hesel nehlásali dědicové občanské pravice 90. let, ale exponenti nové levice Piráti nebo STAN, ale i Fialova ODS, kteří vesměs přijali za svou pokrokářskou ideologii dnešního Západu. Je to od nich moralizování a pozérství, v nichž o žádné politické ideje nejde. Jde jen a jediné o politickou moc a z ní plynoucí politické pozice (a jejich výnos).

Tito vyvolení se považují za majitele pravdy (připomeňme Kunderův více než 60 let starý výraz majitelé klíčů) a všechno jiné než jejich pravdy jsou proto „špatné myšlenky“, které musejí být vymýceny i blokací svobody slova. Právě v tomto světě dnes žijeme.

Dějiny opakovaně potvrzují, že boj s myšlenkami, třeba i špatnými, formou jejich blokace je daleko nebezpečnější než samy špatné myšlenky.

Dějiny opakovaně potvrzují, že boj s myšlenkami, třeba i špatnými, formou jejich blokace je daleko nebezpečnější než samy špatné myšlenky.

Jedním z cílů dnes převládající ideologie tzv. liberální demokracie je – pro mnoho lidí na první pohled (tedy bez přemýšlení) líbivý – požadavek depolitizace společnosti, což je jimi považováno za vrchol jimi překrouceného demokratického ideálu. Je tomu přesně naopak. Depolitizace společnosti vede k její dedemokratizaci, a proto i k postupnému opouštění myšlenky svobody slova.

Depolitizace společnosti vede k její dedemokratizaci, a proto i k postupnému opouštění myšlenky svobody slova.

Analýzy sociologů ukazují, že dnešní politici jen zřídka mluví o svobodě. Nepotřebují ji. Snaží se zajistit si pokračování svého pobytu ve zkornatěném politickém (a ekonomickém) systému jinými cestami. Proto jejich usilovná snaha nic neměnit a všechno ponechat tak, jak je. To je možné jen omezením svobody slova. Jedině tím mohou být současní elitářští majitelé pravdy (a klíčů) uspokojeni. Toto omezení nemusí být realizováno přímou cenzurou, na zastrašení mnohých stačí vyvolání atmosféry skandalizace, nálepkování, ostrakizace. Zbytek obstará autocensura.

Hlavním „pomocníkem“ těchto majitelů pravdy je relativní spokojenost miliónů lidí dnešního Západu se svým materiálním blahobytem, se svou možností cestovat (jinak řečeno, dovolenkovat a unikat své každodennosti – člověk „dovolenkový“ je úžasný Houellebecqův výrok) a i přes narůstající problémy stále ještě žít svůj bezstarostný, na dluh budoucími generacemi financovaný život.

Skutečná nespokojenost a skutečný nesouhlas s dneškem jsou relativně malé a ve veřejném prostoru téměř nezastoupené. Vážný odpor neexistuje. Lidé mohou hodně ztratit při nepodvolení se (i v tomto případě poděkujeme Houellebecqovi za znovuzrození tohoto slova) a proto nejsou ochotni riskovat.

Většina lidí pořád ještě věří v sílu naší dnešní demokracie, což je víra, kterou – při evidentní slabosti současného politického systému – nesdílím. Nejsem sám, ale je třeba to říkat více nahlas. Šéfredaktor německého konzervativního časopisu CATO Inge Langner použil pro nadpis svého nedávného úvodníku apel z Lukášova evangelia: „Nebojte se!“ Ano, nebojme se to říkat nahlas.

Publikováno v ročence CNN Prima News

Nepřijatelné pokusy Lichtenštejnů a Černochové „odcházení“

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Na základě Benešových dekretů z roku 1945 přišel rod Lichtenštejnů v tehdejší Československu o majetek kvůli tomu, že tehdejší představitel Lichtenštejnů František Josef II. spolupracoval za války jak se Sudetoněmeckou stranou, tak s německými úřady. Kolaboraci s Němci Lichtenštejnové popírají, tvrdí, že konfiskace byla nezákonná a snaží se, do této doby naštěstí neúspěšně, majetek restituovat. A není ho málo. Ze staveb si dělají nárok na zámek Šternberk na Olomoucku, na zámky Bučovice, Velké Losiny, Lednice nebo Valtice. Usilují o návrat asi 70 000 hektarů pozemků a 10 000 hektarů lesní a zemědělské půdy na soutoku Dyje a Moravy.

Aniž by si toho kdokoliv příliš povšimnul, Lichtenštejnové se v poslední době pokoušejí Benešovy dekrety obejít a nabízejí českému státu „dohodu, ve které jsou připraveni vzdát se vlastnických nároků na majetek výměnou za vytvoření společného fondu, na který budou vlastnická práva převedena“. Výkon vlastnických práv práv

bude zajišťovat správní rada fondu jmenovaná Nadací knížete z Lichtenštejna a státem, přičemž – a to je podstatné – „knížecí nadaci bude svěřena povinnost s majetkem převedeným do fondu (!) odpovědně hospodařit (!)“. Prezidentu Petru Pavlovi, který se do celé věci z neznámých důvodů nemístně plete, se navržený kompromis zdá „velkorysý“.

Aniž by si toho kdokoliv příliš povšimnul, Lichtenštejnové se v poslední době pokoušejí Benešovy dekrety obejít a nabízejí českému státu „dohodu“.

Přeložme si tento „lichtenštejnský“ příběh do srozumitelného jazyka. Lichtenštejnové pochopili, že české soudy jim restituční nároky nepřiznají. Našli si tedy jinou cestu, jak se do restitucí fakticky vlomit – skrze vlastní fond se budou o „svůj“ majetek starat a přiberou k tomu pár zástupců jmenovaných státem (snadno si takové lidi a jejich motivace v dnešní době umíme představit). Majetek Lichtenštejnů jim sice formálně nebude vrácen, přesto na něm budou hospodařit a v důsledku z něj skrze fond majetek odsávat. Všem u ke „zdravým“ koncům „svítí“ prezident Pavel,

kteří si v celém příběhu počínají jako slon v porcelánu a umožňuje svou „vyjednávací“ aktivitou otevřít Pandořinu restituční skříňku.

Můžeme se ovšem v dnešní české politické realitě spolehnout, že restituční nároky různých šlechtických rodů nebudou naplněny? Prezident Pavel takovou zárukou zjevně není, Fialova vláda také ne. I proto bychom si nejnovějšího počínání Lichtenštejnů měli všimnout velmi bedlivě!

Ministryně obrany Černochová prohlásila, že se „stydí za OSN“ a vybidla Českou republiku k „opuštění“ této organizace.

Což o to, stačí nahlédnout do internetových stránek OSN, které překypují aktivistickými programy boje s klimatickými změnami a multikulturalistickými, feministickými a genderovými progresivismy, ale kvůli těm paní Černochová opouští OSN nechce. Ty jí nevadí. Vadí jí rezoluce vybízející k humanitárnímu příměří v Gaze. U premiéra Fialy našla pro svůj „návrh“ pochopení.

Ale ani o to mi dnes nejde. Kladu si totiž otázku, jak je možné, že ministryně dnes silného resortu obrany si „plácá“, co jí slina na jazyk přinese, a co si proto myslit o vládě, jejíž člen vynáší soudy, které v ní zjevně nebyly předjednány? Černochová tak svým

výkřikem jen potvrzuje, že dnešní česká vláda fakticky řízena nikým není. Že je to onen pověstný „pytel blech“, v jehož čele sice formálně stojí premiér Fiala, ten ale vládu nijak neřídí a neorganizuje. Ostatně, máme přece před nedávnem obdobnou

zkušenost. Fiala ohlásí přesun českého zastupitelského úřadu do Jeruzaléma, „jeho“ ministr zahraničních věcí Lipavský (vzpomínáme, jak dojemně sliboval Fiala, že na Lipavského „bude dohlížet“) mu to v médiích zadržne.

Černochové „odcházení z OSN“ si tedy nelze vykládat jinak, než jako další potvrzení beznadějnosti Fialova počínání v čele současné české pětikoaliční vlády.

30. 10. 2023

Dohnat, předejnat, zakopnout, upadnout

Ladislav Jaki
člen správní rady IVK

Třiadvacet. Dokonce třiadvacet a půl. Tolik let uplynulo od velkohošobého vyhlášení tzv. Lisabonské strategie. Podle ní se Evropská unie měla stát do deseti let, „... nejdynamičtější a nejkonkurenceschopnější ekonomikou světa...“

Jak to s rozvojem EU vypadá dnes, třináct let po termínu, dokdy měly být tehdejší budovatelské cíle splněny a překročeny? Evropská unie je nejpomaleji rozvíjející se (do češtiny přeloženo nejrapidněji zaostávající) ekonomickou zónou světa. Konstatovali to i přední ekonomové, kteří se dnes v Praze sešli na konferenci Global Investment Summit.

Evropská unie je nejpomaleji rozvíjející se (do češtiny přeloženo nejrapidněji zaostávající) ekonomickou zónou světa.

Lisabonská strategie byla přijata Evropskou radou v březnu rok 2000 v Lisabonu. K dosažení svého ambiciózního cíle se Unie rozhodla zaměřit (jak se jazykem šustícím papírem a frázemi říká v tehdy přijatém dokumentu) na tyto oblasti: Ekonomika a společnost založená na znalostech, opatření pro vytváření informační společnosti, výzkum a technologický rozvoj, strukturální reformy pro zvýšení konkurenceschopnosti, inovace a dokončení vnitřního trhu, modernizace evropského sociálního modelu,

investice do lidí a omezení vylučování ze společnosti, zdravá ekonomická perspektiva a příznivý růstový výhled ekonomiky, makroekonomická opatření. Mimochodem: všimněte si, jak si v těchto dokumentech nevsimnete slov, jako jsou „deregulace“, „svoboda podnikání“, „volné soutěžní prostředí“, „omezení státních agend ingerujících do ekonomiky“ nebo „liberalizace trhu a omezení dotací“.

Dohnat a předejnat. Myšleno tehdy USA. Rozšířit, prohloubit, upevnit, rozvíjet. Evropská rada se od komunistických plánovačů naučila ty nejlibštvější perly. Skoro by se to dalo přirovnat i k Velkému skoku v Číně za Mao Ce-tunga. U nás to skončilo stagnací z 80. let, v Číně v 60. letech bídou a hladomorem, v EU počátkem třetího tisíciletí „jen“ ututlanou ostudou a „nerůstem“.

Po pár letech pak EU přijala „revidovanou“ verzi Lisabonské strategie. Špidlovsky řečeno, původní výhledy asi nebyly zasazeny do reálného ekonomického rámce, tak se potichu upravily. Jenže se nikdy nesplnily ani ony upravené a USA se Evropské unii nadále trvale vzdalovaly. O dnes tolik se rozvíjejících ekonomikách asijských i jiných raději ani nemluvit.

Dnes už Lisabonskou strategii nikdo raději nepřipomíná, protože by to bylo trapné. A protože by mohl někdo zvolat, že král je nahý a že dnes znovu vytrubované budovatelské fráze třeba o tom, jak reálně zbídačující fantasmagorický projekt Geen Deal je prý ohromnou šancí pro rozvoj a modernizaci, jsou úplně stejně od začátku nereálné, jako byly od začátku pro všechny soudné pozorovatele nereálnými cíle EU z doby před třiadvaceti lety.

A jak je to s námi a s EU dnes? Podle ekonomických expertů, kteří se sešli na oné

konferenci Global Investment Summit, má Česká ekonomika před sebou obtížná léta. Hospodářství ČR i celé EU podle nich svazuje silné regulační prostředí i dlouhodobě chybná energetická politika. A ve Spojených státech, které jsme měli před 13 lety dohnat a předejnat, se nastartovalo ekonomické oživení mnohem rychleji.

Ekonom Lukáš Kovanda na oné konferenci natvrdo řekl: „O budoucnost české ekonomiky se v příštích letech obávám. Myslím si, že je potřeba navázat na devadesátá léta. Liberalizace, deregulace. Ekonomika nesmí být dotačním byznysem.“

Je evidentní, že prohlubující se hospodářská zaostalost Evropské unie za USA bude mít negativní vliv i na životní úroveň lidí.

Na konferenci zaznělo i to, že z porovnání evropské a americké ekonomiky vyšly vítězně Spojené státy. Rozdíly jsou patrné už skoro ve všech oblastech, včetně energetiky, kapitálových trhů nebo vysokého školství. Je evidentní, že prohlubující se hospodářská zaostalost Evropské unie za USA bude mít negativní vliv i na životní úroveň lidí.

Někdejší guvernér ČNB Miroslav Singer na oné konferenci pravil, že „ve Spojených státech můžeme pozorovat velmi silný stimulační balíček. Abychom se ale dostali na podobnou úroveň jako tam, bude klíčová dobře zvolená a fungující energetická politika. Samozřejmostí je i podnikatelské prostředí, respektive míra regulací. Vidím, že v Evropě lidé chtějí žít, nikdo se sem ale nehrne podnikat nebo vydělat peníze. V Evropě momentálně není touha po změně.“

Takže evidentně přicházejí horší časy, které jsme si chybnou hospodářskou politikou zavinili sami. Co teď s tím? To je přece jednoduché. Vytýčíme si další nereálné budovatelské cíle. Náš pan premiér už s tím zrovna začal, když nechal oblepit republiku svými plakáty, tentokrát s jistě už zcela seriózní vizí o tom, jak že se ČR do deseti let (vzpomínáte na Lisabon?) stane křižovatkou Evropy.

Ach, to zní tak krásně, odhodlaně, ambiciózně, údernicky! No, dobrá. Třeba tím Fiala myslí, že na křižovatce bez dopravního značení se dává přednost zprava.

2. 11. 2023

Předplatné IVK na rok 2024

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.

Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz

O jednom smutném výročí a odvaze k přijetí vlastních dějin

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

V sobotu 11. 11. uplynulo 105 let od konce první světové války. U nás je tato fatální tragédie v moderních dějinách lidstva jakoby pozapomenuta, odsunuta kamsi do vzdálené minulosti jednak 28. říjnem a vznikem Československa, a jednak převrstvena hrůzami druhé světové války a vším, co po ní následovalo.

První světová válka, a její tehdy nikým nečekané hrůzy, změnila svět daleko více než konflikty jiné.

Přesto nebo právě proto je třeba připomínat, že první světová válka, a její tehdy nikým nečekané hrůzy, změnila svět daleko více než konflikty jiné. Její hrůzy a milióny obětí byly tak strašné, že se otřásl a v hlavách velké části celé generace zhroutil přirozený řád světa a víra v něj i v Boha. Od té doby získaly neodolatelnou přitažlivost ambice vytvořit svět a člověka znovu, jinak a lépe, podle designu ambiciózních proroků nových náboženství, vulgarizujících vědu a hlásajících nekonečný pokrok. Zločiny dříve nepředstavitelné se mohly stát realitou nové doby a naše generace se

z nich dosud těžko vzpomínají. I naše současnost je spojena s otřesem válečné katastrofy let 1914-18 více, než jsme ochotni si připustit.

V západní Evropě je však vzpomínka na „velkou válku“, jak se jí říkalo, a její oběti přece jen živá. Stalo se tam zvykem si na památku miliónů válečných obětí připínat na oděv symbol červeného vlčího máku. Tyto máky kvetly na hrobech padlých na bojištích ve Flandrech a díky básni kanadského lékaře, který byl později sám jedním z padlých v této válce, se staly připomínkou válečných obětí.

Vlčí mák na klopě se i u nás stal v posledních letech symbolem Dne válečných veteránů. Mnozí, především politici a vojáci, tuto vzpomínku na daleká flanderská bojiště nosí na klopě, tak jako Angličané a Francouzi, a mají při tom zřejmě pocit správného evropanství. Troufám si však tvrdit, že jen málokoho z těch, kteří tak hrdě nosí symbol vzpomínky na daleké Flandry, napadlo v těchto dnech připomenout památku našich českých válečných obětí z pomníků na náměstích a návších našich obcí. Tíše stojí opuštěny se jmény desítek i stovek padlých, manželů, otců, synů, sousedů.

Ve svém nezájmu se tváříme, jako by nebyli, neexistovali, netrpěli, tak se k nim bohužel chováme u nás. Nikoho nenapadne vzpomenout jejich památku, jejich osudy. 1 400 000 českých vojáků bojovalo za císa-

ře pána a cca 140 000 jich padlo. Číslo ne-srovnatelné s vojenskými oběťmi jakékoliv jiné války našich dějin. Vymazali jsme je z paměti, nehodily se do vytvářených a přibarvovaných příběhů o heroickém odboji, kterému se v naší spořádané a loajální zemi nikdy příliš nedařilo.

Přijetí vlastních dějin, tak jak se udály, ne takových, jaké bychom je chtěli mít, je trvalý a bohužel zdá se v českém prostředí těžko dosažitelný cíl. Příliš rádi a příliš často si milosrdně lžeme a účelově zapomínáme.

A tak se radši každý rok přeme o vyznamenání bratří Mašínů, jako bychom se touto cestou mohli vykoupit z nehrdinské minulosti, zapomínajíce, že ani sebevznešenější účel nemůže ospravedlnit vraždy bezbranných a že historie už dostatečně prokázala, že morální relativismus tohoto druhu je cestou do pekel. Málokdo u nás je ochoten to připustit.

Přijetí vlastních dějin, tak jak se udály, ne takových, jaké bychom je chtěli mít, je trvalý a bohužel zdá se v českém prostředí těžko dosažitelný cíl. Příliš rádi a příliš často si milosrdně lžeme a účelově zapomínáme. V Den válečných veteránů mě to mrzí o to víc.

13. 11. 2023

Téma, kterému se nelze vyhybat

Filip Šebesta
Institut Václava Klause

Skupina poslanců drží letáky s fotografiemi dětí unesených Hamásem, veselá nálada, někteří se usmívají, jiní se mezi sebou baví, další ještě vyřizují telefonní hovory. Najednou někdo zavelí: teď se nesmát, tvářit se vážně. Cvak, cvak, cvak. Fotka se zasmušilými obličejí zruzněnými děsem a žalem je na světě. Zábava může pokračovat dál. Tak vznikla minulý týden fotografie skupiny českých zákonodárců na podporu unesených izraelských dětí. Video z její stylizace pak uniklo na internet.

Nelze se zbavit dojmu, že snímek byl více než snahou pomoci dětem motivován snahou poslanců pomoci sobě samotným. Že šlo, ve světě plném demonstrativních póz, o signalizování jejich ctností, zaujetí morál-

ního postoje jemně naznačujícího, že jsou tak nějak lepší, než ti, kdo s nimi na fotografii nestojí. Politika je a vždy byla trochu divadlo. Ale dnes to stále častěji vypadá tak, že zbylo již právě jen ono divadlo. Obsah kamsi, neznámo kam, unikl. Kýč a sebedojímání se nad sebou samými vítězů.

Mluvit dnes u nás o blízkovýchodním konfliktu racionálně je proto nesmírně obtížné.

O české zahraniční politice, která se po nástupu současné vlády smrškla do sledu aktivistických kampaní, povýšeného moralizování a mávání všemi vlajkami s výjimkou té vlastní, namísto trpělivého vyjednávání na podkladu národních zájmů a zbytečného neuzavírání si dveří, to bohužel platí dvojnásob. Není žádným vyvíňováním dotyčných tvrdit, že velký podíl na tom má potřeba nepřetržitého vysílání na YouTube a zaujímaní nesmiřitelných postojů ke všemu a všem na sociálních sítích pro

uspokojení potřeb soudobého virtuálního světa, jehož spotřebitelé si žádají neustále další a další přísun nového obsahu.

Tato podoba „debaty“ zahraniční politice škodí snad ještě víc než politikám ostatním, zejména proto, že její povaha byla historicky vždy spíše diskretní. Ukazuje se přitom, že realita zahraničněpolitické morální nesmiřitelnosti je bohužel stejně nebo dokonce ještě více násilná než „staré pořádky“.

Mluvit dnes u nás o blízkovýchodním konfliktu racionálně je proto nesmírně obtížné. Neznamená to však, že bychom se o to neměli pokoušet. Podobně složité to ostatně bylo i na počátku ukrajinské války, v roce 2014, stejně jako o osm let později, kdy eskalovala do dnešní podoby. Situace ani dnes není ideální a debata otevřená, ale posun tady je. Dojde k němu i v případě konfliktu okolo Pásma Gazy.

V bojišti vzdálené české debatě bychom proto měli být schopni mluvit bez snah o umlčování iracionálním obviňováním z antisemitismu například o těchto věcech:

– O tom, že nejde o odvěký spor „biblické povahy“, ale asi o sto let starý nacionalistický konflikt mezi Araby a Židy z velké části podnícený politikou původních koloniálních sil, v němž došlo v průběhu desetiletí na obou stranách k řadě *vzájemných* nespravedlností.

– Že jde o konflikt, který se jeví jako naprosto jasný a srozumitelný, když jeho počátek položíme do 7. října 2023, ale extrémně složitý, když na něj nahlížíme v celé jeho délce, což ostatně dokládá dlouhodobá neschopnost kohokoli dobrat se jeho řešení.

– Že jde o konflikt asymetrický, na jehož jedné straně stojí nesmírně potentní armáda státu Izrael s podporou největší armády světa a proti ní extrémně motivovaní teroristé (podporovaní regionálními mocnostmi) s primitivním a děs nahánějícím, ale z jejich pohledu účinným způsobem boje, což není v jejich specifickém postavení, řekněme, nestátního aktéra v rámci regionu jev zdaleka neznámý, ale naopak dosti častý.

– Že vojenské silové řešení a spoléhání se na technologickou převahu a z ní plynoucí neochota Izraele jakkoli řešit palestinskou otázku takto masivnímu útoku Hamásu zabránit nedokázaly. Pakliže to radikalizaci vedoucí k takto fanatickému zabíjení dokonce ještě více nepodnítilo.

– Že současná vojenská kampaň bude mít následky podobné. Zabíjení blízkých logicky radikalizuje a vzbuzuje touhu po pomstě na obou stranách. Tam, kde je obětí víc, a prostředí, které takový hněv ochotně kultivuje, bude pochopitelně motivace silnější. (Vrchní zemský rabín Karol Sidon mluví v souvislosti s útokem Gazanů o „vzpourě ve věznicích“. Bude rabín také označen za antisemitu?)

– Že i v samotném Izraeli na přístup ke konfliktu panují dlouhodobě rozdílné a vyhro-

cené názory. A že mnoho lidí je zde dlouhodobě přesvědčeno, že konflikt vojenské řešení nemá a že upřednostňování silového řešení naopak vytváří podmínky ideální pro posilování Hamásu.

– Že Palestinci z Pásma Gazy nikam nezmizí a bude proto potřeba nalézt opět východisko pro společné soužití. Nespecifikované výzvy k jejich zmizení nebo „vyřešení problému jednou pro vždy“ – které, nemají-li přímo genocidní charakter, tak se mu velmi blíží – a které se v české debatě objevují, bychom měli velmi důrazně odmítat.

Palestinci z Pásma Gazy nikam nezmizí a bude proto potřeba nalézt opět východisko pro společné soužití.

– Že Česká republika patří k většině světa, která stát Palestina uznává a měla by se podle toho chovat, nebo jej oduznat (po čemž ale nevolám).

– Že muslimská migrace do Evropy s blízkovýchodním konfliktem samotným bezprostředně nijak nesouvisí, i když je díky propalestinským demonstracím a antisemitským útokům s tímto konfliktem dnes spojována, a to i těmi, kteří o ní celá léta mlčeli, aby nemohli být označeni za xenofoby a vyraženi ze slušné společnosti. Je těžké se ubránit dojmům, že u mnohých z nich je dnešní „spravedlivá nenávisť“ vyjadřovaná – když se to teď může a je dokonce žádoucí – jen ventilací jejich dlouhodobého nesouhlasu s migrací potlačeného politikou korektností.

– Ale měli bychom umět srovnávat například také počet civilních obětí v tomto konfliktu trvajícím několik týdnů s více než půl druhého roku trvajícím válkou na Ukrajině. Vše nasvědčuje tomu, že již dnes je počet civilních obětí v Gaze vyšší.

Co bychom naopak neměli, je nechat si vnutit podobu veřejné debaty, ve které někdo, kdo vysloví takové názory, bude ihned označen za antisemitu nebo mu bude doporučeno, aby šel mávat palestinskou vlajkou, jak to směrem k autorovi těchto řádek prohlásila jedna z osob ze zmíněné fotografie.

Izrael je velmi vyspělý, kulturně a civilizačně nám blízký stát, patrně nejbližší v celém regionu. Zároveň je to stát vojensky mimořádně potentní a efektivní. Ani děsivné vraždění Hamásu by však nemělo být ospravedlněním pro *cokoli*. To, že je Izrael náš spojenec, neznamená, že musíme bezpodmínečně souhlasit s každým jeho minulým i budoucím krokem, jakkoli právě toto se v Čechách obecně nikdy moc nechápalo. Tyto věty zároveň nejsou výrazem nějaké naivity či nepochopení toho, jak „tvrdá a nemilosrdná pravidla“ na Blízkém východě panují. Výrazem odmítnutí neoconského jestřábího postoje, který (nejen na Blízkém východě) způsobil obrovské množství škod a utrpení, jsou ale zcela určitě.

Izraelský novelista Amos Oz na českém Festivalu spisovatelů v roce 2003 o vztahu mezi Izraelci a Palestinci prohlásil: „Oba národy mají nárok na své území, na svůj stát. Neměli bychom se snažit skončit jako Shakespeareova dramata, kdy po závěrečném vítězství bude scéna pokryta krví.“

Vůdci státu Izrael (ale i palestínští předáci) dokázali nemožné, když v minulosti několikrát ve správnou chvíli odložili meč a chopili se pomyslného rádlu. Chvilky pro to není v hodinách žalu a hněvu. Ale je dobré na ni nezapomínat.

Tím víc bychom na to neměli zapomínat my, kterých se tyto hrůzy bezprostředně nedotýkají. Slušelo by nám více zdrženlivosti a méně siláckých řečí o „nevyhnutelných kolaterálních škodách“.

8. 11. 2023

NOVINKA

Václav Klaus a kol.: Sebedestrukce Západu 2.0 – Pád zrychluje

Kniha *Sebedestrukce Západu 2.0* s podtitulem *Pád zrychluje*, navazuje na publikaci *Sebedestrukce Západu* z roku 2020. Kolektiv autorů Institutu Václava Klause a jeho blízkých spolupracovníků v nové knize dochází k závěru, že Západ jako svobodný svět, chránící tradici a právo lidí žít si podle svého, přestává existovat a že dynamika tohoto negativního procesu se neustále zvyšuje.

Z názvu sborníku se může zdát, že čtenáře „strašíme“. My ale strašit nechceme, chceme veřejnost motivovat, aby otevřela oči a začala probíhající jevy vnímat vážně a ve všech relevantních souvislostech. Západ – jak evropský, tak americký – nepočítá vůbec s možností, s velmi reálnou možností, civilizačního regrese. Myslíme si, že ani naši spoluobčané si tuto možnost neuvědomují, že si ji vůbec nechtějí připustit, že si myslí, že to všechno, co se odehrává, je krátkodobý výkyv, ale že ten krásný budoucí bohatý a vyspělý svět stejně, tak jako tak, nastane. Obáváme se, že tomu tak není. Z řady současných společenských jevů, které v eseích tvořících tuto knihu analyzujeme, naopak tušíme blížící se společenskou katastrofu, a před tou varujeme.

Do knihy svými texty přispěli **Václav Klaus, Jiří Weigl, Ivo Strejček, Ladislav Jakl, Filip Šebesta, Tomáš Břicháček, Michal Semín a Pavel Ryska.**

160 stran, brožovaná, 250 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

